

TERCÜMELER

Tercüme eden (1) :  
Prof. Dr. Nurullah KUNTER

**CEZA YARGILARININ MİLLETLERARASI DEĞERİ**  
**KONUSUNDA**  
**AVRUPA SÖZLEŞMESİ (2)**

**GİRİŞ**

Bu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi Devletler;  
Her gün biraz daha fazla milletlerarası mesele haline gelen suçluluk ile savaş için milletlerarası ölçüde modern ve tesirli vasıtalara başvurmak gerektiğini görerek,  
Toplumunu korumak için ortak bir ceza siyaseti gütmenin zorunlu olduğuna inanarak,

---

(1) Avrupa Konseyi tarafından Sözleşmeler serisinin 70. si olarak 1970 de fransızca ve ingilizce yayınlanan metinden yapılan özel tercümedir. Sözleşmenin her iki dilden metni veya bir dilden metni ve açıklayıcı raporu şu adresten istenebilir: Direction de l'Information, Conseil de l'Europe, 67-Strasbourg (France).

(2) Sözleşme adının fransızca ve ingilizcesindeki «jugement» «judgment» terimini «yargı» diye çevirişimizin sebebi, bununla, yargılama makamlarının uyumsuzluğu yarıp atan kararı olan «yargı»nın kastedilmiş olmasıdır. Hâkimler uyumsuzluğu bir yargı ile kesip attıklarından, gördükleri işe yargılama diyoruz. «Hüküm» demeyişimizin sebebi de yargı halini almamış, yargılaşmamış hükümlerin de bulunması kadar, bu terimle sadece sorsoruşturma sonunda verilen kararlar ifade edildiği halde Sözleşmedeki «jugement» terimi ile ilksoruşturma sonunda verilen beraat mahiyetindeki kararların da kastedilmiş olmasıdır. Buna karşılık, sadece mahkûmiyet hükmü kastedilene hallerde, hüküm demekte bir sakınca görmedik.

İnsan haysiyetini korumanın ve suçluların topluma tekrar dönmelerini kolaylaştırmanın zorunluluğunu bilerek,

Avrupa Konseyinin amacının üyeler arasında daha sıkı bir birliği gerçekleştirmek olduğunu gözönünde tutarak, aşağıdaki maddeleri kabul etmişlerdir:

## KESİM I

### TARİFLER

#### Madde 1

Sözleşmede geçen:

(a) «Avrupa ceza yargısı» terimi, bir ceza davası açılması üzerine Sözleşen Devletlerden birinin ceza yargılama makamları tarafından verilen ve yargı halini alan kararları (3),

(b) «Suç» terimi, hem ceza kanunlarına aykırı olan eylemleri hem de idarî bir makam yetkili kılınmışsa ilgilinin işi bir yargılama makamı önüne getirmesi imkânı bulunmak şartı ile, bu Sözleşmenin II sayılı ekinde gösterilen kanunlara aykırılıkları,

(c) «Mahkûmiyet» terimi, bir müeyyidenin uygulanmasını,

(d) «Müeyyide» terimi, bir kişiye bir suç işlediği için bir Avrupa ceza yargısı ile veya bir ceza kararnamesi ile uygulanan her türlü ceza ve tedbiri,

(e) «Yasaklamalar» terimi (4), her hangi bir haktan yoksunlu-

(3) Metindeki «décision définitive» «final decision» terimleri karşılığı olarak «yargı halini alan karar» dememizin sebebi, burada artık kanun yolu kalmamasının, kararın yargı halini almasının kastedilmesidir. «Sonkarar» terimi, duruşma sonunda verilen sonkararı hatırlatacaktır. Bu ise uyumsuzluğa son vermemekte, çok defa kanun yolu açık bulunmaktadır. Son ve kesin karar demek de isabetli olmayacaktır. Zira kesin olmayan fakat sonradan kesinleşen kararlar açıkta kalacaktır. Başlıkta yargı dediğimiz için, burada da yargıdan söz etmek uygun olacaktır.

(4) «Déchéances» karşılığı olarak «yasaklamalar» terimini kullandık. Gerçi bu tabir «interdiction» karşılığıdır. Fakat Sözleşme, «déchéance» terimini, interdiction'uda içine alacak kadar geniş anlamda kullanmıştır. Türkçede déchéance'ın dar manada karşılığı başka olabilir. Sözleşmedeki geniş manayı ifade için en isabetli terimin yasaklamalar olduğunu düşündük.

ğu veya onu kullanamamayı, her hangi bir şeyi yapmaktan yasaklanmayı veya yapma yeteneğini kaybetmeyi,

(f) «Gıyabi hüküm» terimi (5), 21. maddenin 2. fıkrası gereğince gıyabi olduğu kabul edilen kararları,

(g) «Ceza kararnamesi» terimi, sözleşen Devletlerden birinde verilen ve Sözleşmenin III sayılı ekinde gösterilen kararları belirtmek için kullanılmıştır.

## KESİM II

### AVRUPA CEZA YARGILARININ YERİNEGETİRİLMESİ

#### Bölüm I

#### Genel Hükümler

##### (a) Yerinegetirmenin genel şartları

##### Madde 2

Bu kesim:

- (a) hürriyeti bağlayıcı müeyyidelere,
- (b) para cezalarına yahut müsaderelere,
- (c) yasaklamalara uygulanır.

##### Madde 3

1 — Sözleşen Devletlerden her biri, bu Sözleşmede belirtilen hallerde ve belirtilen şartlarla, bir diğer Sözleşen Devlette verilen ve orada yerine getirilebilir olan bir müeyyideyi yerine getirme yetkisine sahiptir.

2 — Bu yetki, ancak Sözleşen diğer Devlet tarafından yerine getirilmenin istenmesi üzerine kullanılabilir.

(5) Duruşmanın tatili gibi uyumsuzluğu kesip atmıyan karara da kanunumuz (m. 253) hüküm dediği halde burada hüküm deyişimizin sebebi, Sözleşmenin «jugement par défaut» ya sadece yerine getirme bakımından değer tanınması, bunun da ancak mahkûmiyet hükmünde söz konusu olmasıdır.

## Madde 4

1 — Bir müeyyidenin bir diğer Sözleşen Devlet tarafından yerine getirilmesinin mümkün olması için, müeyyidenin hükmedilmesine yol açan eylemin bu Devlet ülkesinde işlenmesi halinde bu Devlet kanunlarına göre suç teşkil etmesi ve failin cezalandırılabilir olması şarttır.

2 — Mahkûmiyet kararı birden fazla suçu cezalandırıyor ve bunlardan bazıları için birinci fıkrada yazılı şartlar gerçekleşmiyorsa, Hüküm Devleti şartların gerçekleştiği suçlar için uygulanacak müeyyide kısmını gösterecektir.

## Madde 5

Bir müeyyidenin yerine getirilmesini Hüküm Devletinin diğer bir Sözleşen Devletten isteyebilmesi için, aşağıdaki şartlardan en az birinin gerçekleşmiş olması gerekir:

- (a) Hükümlü mutat olarak diğer Devlette oturuyorsa,
- (b) Müeyyidenin diğer Devlette yerine getirilmesi, hükümlünün topluma yeniden katılma imkânlarını artırıyor,sa,
- (c) Hürriyeti bağlayıcı bir ceza söz konusu ise ve bu ceza hükümlünün diğer Devlette çekmekte olduğu veya çekeceği hürriyeti bağlayıcı bir cezadan sonra yerine getirilebilecekse,
- (d) Diğer Devlet hükümlünün asıl Devleti ise ve bu Devlet yerine getirmeyi üstüne almağa hazır olduğunu bildirmişse,
- (e) Suçlunun geriverilmesi yoluna başvurarak dahi müeyyideyi yerine getiremeyeceği, buna karşılık diğer Devletin yerine getirebileceği mütalaasında ise.

## Madde 6

Yukarıda belirtilen şartlara uygun olarak istenilen yerine getirmenin tamamen veya kısmen reddi, ancak aşağıdaki hallerden biri varsa mümkündür:

- (a) Yerine getirme, istenilen Devletin Hukuk düzeninin temel prensiplerine aykırı düşecekse,

(b) İstenilen Devlet, cezalandırılan suçun siyasi niteliği bulunduğu veya sırf askeri bir suç olduğu mütalaasında ise,

(c) İstenilen Devlet, mahkumiyetin ırk, din, milliyet veya siyasi görüş mülahazaları ile tahrik edildiğine veya ağırlaştırıldığına inanmak için ciddi sebepler bulunduğu mütalaasında ise,

(d) Yerinegetirme, istenilen Devletin milletlerarası taahhütlerine aykırı ise,

(e) Eylem istenilen Devlette koğuşturma konusu ise veya bu Devlet koğuşturmaya başlamaya karar verirse,

(f) İstenilen Devletin yetkili makamları aynı eylemden dolayı koğuşturmaya başlamaya yer görmemişlerse veya başlanmış olan koğuşturmaya son vermişlerse,

(g) Eylem, İstiyen Devletin ülkesi dışında işlenmişse,

(h) İstenilen Devlet müeyyideyi yerinegetirmek imkânına sahip değilse,

(i) İstek 5. maddenin (e) bendine dayanıyorsa ve bu maddenin öngördüğü şartlardan hiç biri gerçekleşmemişse,

(j) İstenilen Devlet istiyen Devletin müeyyideyi yerinegetirme imkânına sahip olduğu mütalaasında ise,

(k) Eylem zamanındaki yaşı dolayısı ile hükümlü istenilen Devlette koğuşturulamıyacak işe,

(l) Müeyyide, istenilen Devlet kanunlarına göre zamanaşımına uğramışsa,

(m) Bir yasaklamaya hükmedilmişse (Bu takdirde ret ancak yasaklama bakımından olabilecektir).

### Madde 7

Yerinegetirme bu Sözleşmenin III. kesiminin 1. bölümünde kabul edilen esaslara aykırı düşüyorsa, yerinegetirme isteği işleme konmaz (6).

(6) «Ne pas donner suite» karşılığı olarak işleme koymamak terimini kullandık. İstek önce işleme konmakta veya konmamaktadır. Konduktan

## (b) Yerinegetirmenin aktarılmasının sonuçları (7)

## Madde 8

Gerek 6. maddenin (1) bendinin gerek bu Sözleşmenin I sayı ekinin (c) bendinde öngörülen çekincenin uygulanması bakımından, Hüküm Devleti makamları tarafından muteber bir surette yapılan ve zamanaşımını kesen veya durduran işlemlerin istenilen Devlette de, bu Devlet kanunlarına göre zamanaşımının hesaplanmasında, aynı sonuçları doğurduğu kabul edilecektir.

## Madde 9

1 — İstiyen Devlette ceza veya tutukevinde bulunan hükümlü cezanın yerine getirilmesi amacı ile istenilen Devlete teslim edilirse, aşağıdaki haller müstesna olmak üzere, teslimden önce yapılmış ve yerine getirilecek mahkûmiyete sebep olandan gayri bir eylem yüzünden koğuşturulamayacağı ve yargılanamayacağı gibi hürriyeti de böyle bir eylem için verilmiş olan ceza veya emniyet tedbirinin yerine getirilmesi için kaldırılamaz veya her hangi bir şekilde sınırlandırılmaz. İstisnayı teşkil eden haller şunlardır:

(a) Teslim eden Devletin muvafakat etmesi. Muvafakat istendiğinde hükümlünün beyanlarını ihtiva eden ve bir hâkim tarafından düzenlenmiş olan tutanakla birlikte gerekli belgeler de teslim eden Devlete gönderilecektir. Bu Devlet, kendi kanunlarına göre suçlunun geriverilmesi imkânı varsa veya imkânsızlık sadece cezanın miktarından ileri geliyorsa, muvafakat etmeğe mecburdur.

(b) Hükümlünün, teslim edildiği Devlet ülkesini kesin olarak serbest bırakıldığı tarihten itibaren 45 gün içinde sahip olduğu imkâna rağmen terketmemesi veya terkettikten sonra tekrar dönmesi.

sonra da ya ret veya kabul edilmektedir. İstek gereğince hareket etmek veya etmemek isabetli olmayacaktır, zira gereğince hareket etmek ancak kabul halinde söz konusu olmaktadır.

(7) «transmission de l'exécution» karşılığı olarak «yerine getirilmenin aktarılması» deyişimizin sebebi, hazırlanan «transmission des poursuites» sözleşmesini de koğuşturmaların aktarılması diye çevirmeyi uygun buluşumuzdur. Gerçekten transmission terimi muhakeme hukukunda yoktu. Fransızca ve İngilizcede de bu terim yenidir, çünkü bu işler yeni çıkmıştır. Türkçede de devir, nakil gibi mevcut terimlerle karışmaması için yeni bir terime ihtiyaç vardı. Burada aktarmadan bahsedilmesi, birinin yetkisi kalmadığı, diğerine aktarıldığı için isabetli olacaktır.

2 — Bununla beraber, istenilen Devlet, hem muhtemelen diğer Devlete göndermek hem de kendi kanununa göre hesaplanacak olan zamanaşımını kesmek için, gaipler hakkındaki muhakeme dahil, gerekli her tedbiri alabilecektir.

#### Madde 10

1 — Hüküm istenilen Devletin kanununa göre yerine getirilecektir. Yerine getirme bakımından gerekli kararları ve özellikle şartla salıverme ile ilgili olanları verme hususunda sadece bu Devlet yetkili olacaktır.

2 — Mahkumiyete karşı muhakemenin yenilenmesi kanun yoluna başvurulmasında ilgili kararları sadece istiyen Devlet verecektir.

3 — Her iki Devlet de genel ve özel af yetkilerini kullanabileceklerdir.

#### Madde 11

1 — Hükümü vermiş olan Devlet, yerine getirme isteğinde bulduktan sonra, isteğe konu olan müeyyideyi yerine getirmeğe başlayamaz. Bununla beraber, isteğin yapılması anında hükümlü kendi ülkesinde ceza veya tutukevinde bulunuyorsa hürriyeti bağlayıcı cezayı yerine getirmeğe başlayabilir.

2 — İstiyen Devlet şu hallerde yerine getirme hakkını tekrar elde edecektir:

(a) İsteğini, istenilen Devlet işleme koymak niyetini kendisine bildirmeden önce, gerialmışsa,

(b) İstenilen Devlet isteği işleme koymıyacağını bildirmişse,

(c) İstenilen Devlet, yerine getirme hakkından açıkça vazgeçmişse. Bu vazgeçme ancak iki ilgili Devletin muvafakat etmesi ile yahut yerine getirmenin istenilen Devlette artık mümkün olmaması ile gerçekleşebilir. Bu son halde istiyen Devlet talep ederse vazgeçme mecburidir.

#### Madde 12

1 — İstenilen Devletin yetkili makamları, genel veya özel af ile muhakemenin yenilenmesi davası veya her hangi bir kararla müey-



yidenin yerine getirilebilir olma vasfını kaybettiğini haber alır almaz, yerine getirmeye son verecektir. Hükümlünün para cezasını istiyen Devletin yetkili makamına ödemesi halinde de aynı suretle hareket edilecektir.

2 — İstiyen Devlet, yukarıki fıkra gereğince yerine getirme hakkına son veren karar ve işlemi derhal istenilen Devlete bildirecektir.

### (c) Çeşitli Hükümler

#### Madde 13

1 — Hürriyetinden yoksun kılınmış bir kişinin bu Sözleşme gereğince sözleşen Devletlerden bir üçüncüsüne nakledilmek üzere sözleşen bir Devlet ülkesinden transit olarak geçirilmesine, ülkesinde o kişiyi hürriyetinden yoksun bırakan Devletin isteği üzerine müsaade edilecektir. Transit Devleti, istek hakkında bir karar vermek için gerekli belgelerin gönderilmesini isteyebilir. Nakledilen kişi, gönderileceği Devlet salıverilmesini istemedikçe, transit Devleti ülkesinde hürriyetinden yoksun olarak bulunacaktır.

2 — Naklin 34. maddeye göre istenmemesi halleri müstesna olmak üzere, sözleşen Devletler:

(a) 6. maddenin (b) ve (c) bentlerinde öngörülen sebeplerden biriyle veya,

(b) nakledilecek kişi kendi vatandaşı ise, transit müsaadesi vermeği reddedebileceklerdir.

3 — Hava yolu ile nakilde aşağıdaki bentlere göre hareket edilecektir:

(a) Transit ülkesine iniş öngörülmemişse, sadece ülkenin havalarında uçulacaksa, hükümlünün gönderileceği Devlet, transit Devlete naklin bu Sözleşmeye göre yapılacağını bildirebilir. Bu bildirme, zorunlu iniş halinde, 32. maddenin 2. fıkrasında belirtilen tutma isteğinin sonuçlarını doğuracak ve usulüne uygun bir transit isteğinde bulunulacaktır.

(b) Transit ülkesine iniş öngörülmüşse, usulüne uygun olarak transit istenecektir.

## Madde 14

Sözleşen Devletler, bu Sözleşmenin uygulanmasından doğacak masrafların ödettirilmesini birbirlerinden istemekten karşılıklı olarak vazgeçmişlerdir.

## Bölüm 2

## Yerinegetirme İstekleri

## Madde 15

1 — Bu Sözleşmede öngörülen istekler yazılı olarak yapılacaktır. Yazılı istekler ve bu Sözleşmenin uygulanması için gerekli her türlü bildirmeler, ya istiyen Devletin Adalet Bakanlığı tarafından istenilen Devletin Adalet Bakanlığına, yahut sözleşen ilgili Devletler arasındaki anlaşma gereğince doğrudan doğruya istiyen Devletin makamları tarafından istenilen Devletin makamlarına yapılacak, cevaplar da aynı yolla verilecektir.

2 — Geciktirilemeyecek hallerde, istekler ve bildirmeler Suç Polisi Milletlerarası Kuruluşu (İnterpol) aracılığı ile yapılabilir.

3 — Sözleşen Devletler, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacakları bir beyan ile, bu maddenin 1. fıkrasında öngörülen yazışma kaidelerine istisna koymak istediklerini bildirebileceklerdir.

## Madde 16

Yerinegetirme istekleri ile birlikte yerine getirilmesi istenilen kararın aslı veya aslına uygunluğu belirtilen bir sureti ve diğer gerekli belgeler gönderilecektir. İstenilen Devlet talep ettiğinde, ceza dosyasının tamamının veya bir kısmının aslına uygunluğu belirtilen sureti de gönderilecektir. Müeyyidenin yerine getirilebilir olduğu istiyen Devletin yetkili makamı tarafından belirtilecektir.

## Madde 17

İstenilen Devlet, istiyen Devletin verdiği bilgilerin bu Sözleşmenin uygulanması için yetersiz olduğu kanısında ise, gerekli ek

bilgileri ister ve bu bilgilerin elde edilmesi için bir süre tayin edebilir.

#### Madde 18

1 — İstenilen Devlet makamları, yerinegetirme isteği üzerine verdikleri kararı istiyen Devlet makamlarına derhal bildireceklerdir.

2 — Müeyyide yerinegetirildiğinde, istenilen Devlet makamları bunu belirten bir belgeyi istiyen Devlet makamlarına göndereceklerdir.

#### Madde 19

1 — Bu maddenin 2. fıkrasındaki hükümler dışında, isteklerin ve ekli belgelerin tercümesi istenmiyecektir.

2 — Sözleşen Devletler, imzalarken, yahut onaylama, kabul veya katılma belgesini verirken, Avrupa Konseyi Genelsekreterine hitap eden bir beyan ile, isteklerin ve ekli belgelerin kendi dilinde yahut Avrupa Konseyinin resmî dillerinden her hangi birinde yahut bunlardan göstereceği birinde yapılmış tercümeleri ile birlikte gönderilmesini istemek yetkisini saklı tuttıklarını beyan edebilirler. Diğer Devletler karşılıklılık kaidelerini uygulayabilirler.

3 — Bu madde, sözleşen Devletlerin ikisi veya daha fazlası arasında yürürlükte bulunan veya yürürlüğe konulacak olan anlaşma ve uyuşmalardaki isteklerin ve ekli belgelerin tercümesiyle ilgili hükümlere tesir etmiyecektir.

#### Madde 20

Bu Sözleşme uyarınca gönderilen belgeler imza tasdiki formalitesinden muaf tutulmuşlardır.

### Bölüm 3

#### Gıyabî Hükümler ve Ceza Kararnameleri

#### Madde 21

1 — Bu Sözleşmedeki aykırı hükümler saklı olmak üzere, gıyabî

hükümlerin ve ceza kararnamelerinin yerine getirilmesinde, diğer hükümlerin yerine getirilmesi kuralları uygulanacaktır.

2 — 3. fıkra hükmü saklı olmak üzere, sözleşen Devletlerden her birinin ceza yargılama makamları tarafından, hükümlü duruşmada hazır bulunmadan, bir ceza davası sonunda verilen her karar bu Sözleşmeye göre gıyabî hüküm sayılacaktır.

3 — 25 ve 26. maddelerin 2. fıkraları ve 29. madde hükümlerine zarar vermemek kaydı ile;

(a) Gıyabî hüküm veya ceza kararnamesi hüküm Devletinde hükümlünün itirazı üzerine teyit edilmiş veya yeniden verilmişse,

(b) Hükümlü istinaf etmiş olmak şartı ile, gıyabî hüküm istinaf kanun yolunda verilmişse, yüze karşı verilmiş sayılacaktır.

#### Madde 22

İtiraz edilmemiş veya aleyhinde başka bir kanun yoluna gidilmemiş olan gıyabî hükümler ve ceza kararnameleri, verilmelerinden itibaren, tebliğ edilmeleri ve muhtemelen yerine getirilmeleri amacı ile istenilen Devlete gönderilebilirler.

#### Madde 23

1 — İstenilen Devlet, gıyabî hükmün veya ceza kararnamesinin yerine getirilmesi isteğinin işleme konulabileceğini görürse, istiyen Devlette verilen kararı hükümlünün şahsına tebliğ ettirir.

2 — Hükümlüye, tebliğ sırasında:

(a) Bu Sözleşmeye uyarınca yerine getirme isteğinin gönderildiği,

(b) Bu karara karşı sadece 24. maddede belirtilen itiraz yoluna gidilebileceği,

(c) İtirazın, tebliğ belgesinde gösterilecek makama yapılacağı ve 24. maddenin aradığı şartlara uygun olarak yapılması gerektiği, itiraz üzerine duruşmanın hüküm veren Devlet makamları tarafından yapılmasını istiyebileceği,

(d) Süresinde itiraz edilmediği takdirde bu Sözleşmenin bütü-

nü bakımından yüze karşı verilmiş bir karar sayılacağı bildirilecektir.

3 — Tebliğ tutanağının bir sureti yerinegetirmeyi isteyen Devlete derhal yollanacaktır.

#### Madde 24

1 — Karar 25. maddeye uygun olarak tebliğ edildikten sonra, hükümlüye açık olan yol sadece «itiraz» dır. Bu itiraz hükümlünün seçimine göre ya isteyen Devletin yahut istenilen Devletin yargılama makamlarınca incelenir. Hükümlü seçim yapmazsa, itiraz istenilen Devlet yargılama makamları önüne götürülür.

2 — Yukarıki fıkrada belirtilen her iki halde de itirazın kabul edilebilmesi için, tebliğden itibaren 30 günlük bir süre içinde istenilen Devlet makamına hitap eden bir beyan ile yapılmış olması gerekir. Süre, istenilen Devletin bu husustaki kurallarına göre hesaplanır. Bu Devletin yetkili makamı, yerinegetirmeyi isteyen makama derhal bilgi verecektir.

#### Madde 25

2 — Hükümlü hazır bulunmaz yahut isteyen Devlet kanununa göre kendisini temsil ettirmezse, mahkeme itirazı yapılmamış sayar. Bu karar istenilen Devletin yetkili makamına bildirilir. Mahkemenin itirazın kabul edilmezliğine karar vermesi halinde de aynı şekilde hareket edilir. Her iki halde de gıyapta verilen hüküm yahut ceza kararnamesi, bu Sözleşmenin bütünü bakımından yüze karşı verilmiş sayılır.

1 — İtiraz isteyen Devlette incelenecekse, hükümlü bu Devlette bu işin yeniden yargılanması için tesbit edilecek duruşmada hazır bulunmaya davet edilir. Bu davet, duruşmadan en az 21 gün önce hükümlünün şahsına tebliğ edilecektir. Bu süre, hükümlünün muvafakatı ile kısaltılabilecektir. Yeni yargılama, isteyen Devletin yetkili mahkemesi tarafından ve bu Devletin muhakeme kurallarına göre yapılacaktır.

3 — Hükümlü hazır bulunur veya isteyen Devlet kanununa göre kendisini temsil ettirirse ve itirazın da kabul edilebilirliğine karar verilirse, yerinegetirme isteği yapılmamış sayılır.

## Madde 26

1 — İtiraz istenilen Devlette incelenecekse, hükümlü bu Devlette bu işin yeniden yargılanması için tesbit edilecek duruşmada hazır bulunmaya davet edilir. Bu davet, duruşmadan en az 21 gün önce hükümlünün şahsına tebliğ edilecektir. Bu süre, hükümlünün muvafakatı ile kısaltılabilecektir. Yeni yargılama, istenilen Devletin yetkili mahkemesi tarafından ve bu Devletin muhakeme kurallarına göre yapılacaktır.

2 — Hükümlü hazır bulunmazsa yahut istenilen Devletin kanununa göre kendisini temsil ettirmezse, mahkeme itirazı yapılmamış sayar. Gerek bu halde gerek itirazın kabul edilmezliğine mahkemenin karar vermesi halinde gıyabî hüküm veya ceza kararnamesi, bu Sözleşmenin bütünü bakımından yüze karşı sayılır.

3 — Hükümlü hazır bulunursa yahut istenilen Devletin kanunlarına göre kendisini temsil ettirirse ve itirazın da kabul edilebilirliğine karar verilirse, eylem bu Devlette işlenmişçesine ve ceza davası zamanaşımına uğramamış olmak şartı ile, yargılama yapılır. İstiyen Devlette verilmiş olan hüküm verilmemiş sayılır.

4 — Hüküm Devletinde bu Devletin kanun ve tüzüklerine uygun olarak yapılmış koğuşturma ve soruşturma işlemleri, istenilen Devlette bu Devletin makamları tarafından yapılmış işlemler gibi sayılır. Ancak bu sayma, bu işlemlere istiyen Devletteki isbat kuvvetinden daha fazlasını veremeyecektir.

## Madde 27

Gıyabî hükümle veya ceza kararnamesi ile mahkûm olan kişi, yapacağı itiraz ve ondan sonraki muhakeme için, istenilen Devlette ve gerekiyorsa istiyen Devlette, bu Devletlerin kanunlarının öngördüğü hallerde ve şartlar altında kendisine müdafî tayin ettirmek hakkından faydalanacaktır.

## Madde 28

26. maddenin 3. fıkrası gereğince yapılan duruşmada verilen kararlarda ve bunların yerine getirilmesinde, sadece istenilen Devletin kanunları uygulanır.

## Madde 29

Gıyabî hükümle veya ceza kararnamesi ile mahkûm edilen kişi

itiraz etmezse, karar bu Sözleşmenin bütünü bakımından yüze karşı verilmiş sayılır.

### Madde 30

Hükümlü, iradesi dışında sebepler yüzünden 24, 25 ve 26. maddelerde yazılı süreleri geçirmiş yahut tayin edilen duruşmada hazır bulunamamışsa, millî kanunların eski hale getirmeyle ilgili hükümleri uygulanır.

## Bölüm 4

### Geçici Tedbirler

#### Madde 31

İstiyen Devlet, hürriyeti bağlayıcı bir müeyyidenin yerine getirilmesi için yaptığı isteğin kabul edildiğini bildiren belgeyi aldıktan sonra, hükümlü kendi ülkesinde bulunursa, yerine getirmenin sağlama bağlanması için zorunlu görmek şartı ile, 43. maddeye göre nakli amacı ile bu kimseyi hürriyetinden yoksun kılabilir.

#### Madde 32

1 — İstenilen Devlet yerine getirme isteğinden sonra:

(a) Kendi kanunu bu suç yüzünden tutmaya izin veriyorsa,

(b) Kaçma bakımından yahut gıyabî mahkûmiyet halinde delillerin karartılması bakımından tehlike varsa, hükümlüyü hürriyetinden yoksun kılabilir.

2 — İstenilen Devlet, diğeri yerine getirmeyi isteme niyetini bildirdikten sonra ve bu Devletin isteği ile, (a) ve (b) bentlerinde gösterilen şartlar gerçekleşmiş olmak şartı ile, hükümlüyü hürriyetinden yoksun kılabilir. Bu istekte mahkûmiyete sebep olan suç, işlendiği yer ve zaman ve hükümlünün mümkün olduğu kadar açık eşkâli bildirilecektir. Mahkûmiyete yol açan eylemler de kısaca açıklanacaktır.

#### Madde 33

1 — Hürriyetten yoksun kılmada istenilen Devletin kanunu uy-

gulanır. Serbest bırakmada da bu kanunun tayin ettiği şartlara göre hareket edilir.

2 — Hürriyetten yoksun kılınma, her halde:

(a) hükmedilmiş olan hürriyeti bağlayıcı ceza kadar sürdüğünde,

(b) 32. maddenin 2. fıkrası uyarınca yapılmışsa ve istek, hürriyetten yoksun kılınmanın başlamasından itibaren 18 gün içinde 16. maddede belirtilen belgelerle birlikte istenilen Devlet eline geçmezse, sona erer.

#### Madde 34

1 — 32. madde gereğince istenilen Devlette hürriyetten yoksun kılınan ve yaptığı itiraz üzerine 25. madde gereğince istiyen Devletin yetkili mahkemesinde duruşmaya çağırılan kişi, bu amaç ile istiyen Devlete nakledilir.

2 — Nakledilen kişi, istiyen Devlet tarafından 33. maddenin 2. fıkrasının (a) bendi gereğince veya bu Devlet yeni mahkûmiyetin yerine getirilmesini istemezse serbest bırakılır. Nakledilen kişi, serbest bırakılmamışsa, en kısa zamanda istiyen Devlete geri verilir.

#### Madde 35

1 — Yaptığı itiraz üzerine istiyen Devletin yetkili mahkemesine davet edilen kişi, açıkça ve yazılı olarak muvafakat etmedikçe, istenilen Devlet ülkesinden hareketinden önce ve davette belirtilmemiş bir eylem yüzünden kovuşturulamıyacağı ve yargılanamıyacağı gibi hürriyetinden de bu eylemden dolayı verilmiş olan ceza veya emniyet tedbirinin yerine getirilmesi için yoksun kılınmaz veya hürriyeti hiç bir suretle sınırlandırılmaz. 34. maddenin 1. fıkrasında öngörülen halde, yazılı muvafakatın bir sureti o kişinin nakledildiği Devlete gönderilecektir.

2 — Çağırılan kişi istiyen Devletin ülkesini, hazır bulunduğu duruşmayı takip eden karardan sonra 15 gün içinde sahip olduğu imkâna rağmen terketmezse veya terkettikten sonra tekrar çağırılmadığı halde geri dönerse, yukarıdaki fıkra uygulanmaz.



## Madde 36

1 — Müsadere kararının yerine getirilmesi istendiğinde, istenilen Devlet benzer eylemlerde elkoymaya cevaz veriyorsa, müsadere edilecek eşyaya elkonulabilir.

2 — Elkoymada istenilen Devletin kanunu uygulanır. Elkoyma kararının kaldırılması şartlarını da bu kanun tayin eder.

## Bölüm 5

## Müeyyidelerin Yerine Getirilmesi

## (a) Genel Hükümler

## Madde 37

İstiyen Devlette hükmolunan bir müeyyidenin istenilen Devlette yerine getirilmesi ancak bu Devletin bir mahkemesinin kararı ile mümkündür. Sözleşen Devletler, para cezalarının veya müsaderele-  
rin yerine getirilmesinden başka makamları da, bu makamların kararlarına karşı yargılama makamlarına başvurmak imkânı tanımak şartı ile, yetkili kılabilirler.

## Madde 38

İstenilen Devlet yerine getirme isteğinin işleme konulabileceğini görürse, işi mahkemeye veya 37. maddeye göre tayin edilecek makama gönderir.

## Madde 39

1 — Mahkeme, yerine getirme isteği hakkında bir karar vermeden önce, görüşünü bildirme imkânını hükümlüye verir. Hükümlü isterse, mahkeme tarafından doğrudan doğruya veya istinabe yolu ile sorguya çekilir. Hükümlü doğrudan doğruya sorguya çekilmeği açıkça isterse bu isteği kabul olunur.

2 — Bununla beraber, mahkeme tarafından doğrudan doğruya sorguya çekilmek istiyen kişi, istiyen Devlette ceza veya tutukevinde ise, hâkim yerine getirme isteğinin kabulü hakkındaki kararını onun gıyabında verebilir. Ancak 44. maddede öngörülen ve yerine-

getirilmesi istenilen müeyyide yerine geçecek müeyyidenin tayini muamelesi, istenilen Devlete nakledilip mahkeme önüne çıkma imkânı bulmasına kadar durdurulur.

#### Madde 40

1 — İşe bakan mahkeme veya 37. maddede gösterilen hallerde bu maddeye göre tayin edilen makam:

(a) Yerine getirilmesi istenilen müeyyidenin bir Avrupa ceza yargısı ile verilmiş olduğunu,

(b) 4. maddedeki şartların gerçekleşmiş bulunduğunu,

(c) 6. maddenin (a) bendindeki şartın gerçekleşmediğini yahut yerine getirmeye engel teşkil etmediğini,

(d) Yerine getirmenin 7. maddeye aykırı düşmediğini,

(e) Gıyabî hüküm veya ceza kararnamesi söz konusu ise, bu kesimin 3. bölümündeki şartların gerçekleştiğini araştırır.

2 — Sözleşen Devletler, hâkimi veya 37. maddeye göre tayin edilecek makamı, bu Sözleşmede yerine getirme için öngörülen diğer şartları incelemekle de görevlendirmekte serbesttirler.

#### Madde 41

İstenilen yerine getirme bakımından bu bölüm gereğince mahkemelerin verecekleri kararlar ile 37. maddeye göre tayin edilecek idarî makamın kararı üzerine başvuru hâkimlerin kararlarına karşı kanun yolu tanınacaktır.

#### Madde 42

İstenilen Devlet, kararda açıklanmaları veya kararın zımnen dayanağını teşkil etmeleri nisbetinde, eylemlerin sabit görülmesi ile bağlıdır.

(b) Sadece hürriyeti bağlayıcı müeyyidelerin yerine getirilmesine ilişkin hükümler

#### Madde 43

Hükümlü istiyen Devletin ceza veya tutukevinde ise, bu Devletin kanunlarında aksine bir hüküm olmadıkça, yerine getirme is-

teğinin kabul edildiğini istiyen Devlet öğrenir öğrenmez, istenilen Devlete nakledilecektir.

#### Madde 44

1 — Mahkeme yerinegetirme isteğini kabul edince, istiyen Devlette hükmolunan hürriyeti bağlayıcı müeyyide yerine geçecek olan ve aynı eylem için kendi kanununun öngördüğü müeyyideyi tayin eder. Bu müeyyide, 2. fıkrada gösterilen sınırlar içinde olmak üzere, istiyen Devlette hükmolunan nitelik veya süre bakımından farklı olabilir. Bu sonuncu müeyyide, istenilen Devlet kanununun o nitelikteki ceza için kabul ettiği aşağı hadden daha aşağı ise, mahkeme bu aşağı had ile bağlı olmayıp istiyen Devlette hükmolunan müeyyide kadar bir müeyyide uygular.

2 — Mahkeme, müeyyideyi tesbit ederken, hükümlünün istiyen Devlette verilen kararlar beliren ceza durumunu ağırlaştıramaz.

3 — Mahkûmiyetten sonra müeyyidenin bir kısmı yerinegetirilmişse yahut hükümlü geçici olarak hürriyetinden yoksun kılınmışsa, bu süreler tamamen mahsup edilir. Mahkûmiyetten önceki tutmaların mahsubu istiyen Devletin kanununa göre mecburi ise bu mahsup da yapılır.

4 — Sözleşen Devletler, Avrupa Konseyi Genelsekreterine her zaman bir beyan yapabilecekler ve bu beyan onlara, bu Sözleşmeyi uygularken, aynı nitelikteki bir müeyyide için kendi kanunlarının kabul ettiği yukarı hadden daha yüksek olarak istiyen Devlette hükmolunmuş aynı nitelikteki hürriyeti bağlayıcı müeyyideyi yerinegetirmek hakkını verecektir. Ancak bu kuralın uygulanabilmesi için bu Devletin kanununun aynı eylem için daha ağır nitelikte ve en az istiyen Devlette hükmolunan sürede bir müeyyide uygulanmasını mümkün kılması gerekmektedir. Bu fıkraya göre uygulanacak müeyyide, süresi ve amacı gerektiriyorsa, başka nitelikte müeyyidelerin yerinegetirilmesine mahsus müesseselerde yerinegetirilebilir.

(c) Sadece para yahut müsadere cezalarının yerinegetirilmesine ilişkin hükümler

1 — Mahkeme yahut 37. maddeye göre tayin edilen makam, pa-

ra cezasını yahut belli bir miktar paraya ilişkin müsadere cezasının yerine getirilmesini kabul edince, kararın verildiği tarihteki kuru esas tutarak yabancı parayı istenilen Devletteki paraya çevirir. Ödettirilecek para veya müsadere cezasının miktarı böylece tesbit edilirken, aynı eylem için bu Devlet kanununun kabul ettiği yukarı had aşamaz. Kanun yukarı had tayin etmemişse, böyle bir eylem için bu Devlette mutlak surette hükmolunan para cezası miktarından fazlası tayin edilemez.

2 — Bununla beraber, mahkeme yahut 37. maddeye göre tayin edilen makam, kendi kanunu aynı eylem için bu müeyyideyi öngörmemiş fakat daha ağır müeyyideler hükmedilmesine imkân tanımışsa, istiyen Devlette hükmolunan miktara kadar para cezasını yahut belli bir miktar paranın müsaderesi cezasını muhafaza edebilir. İstiyen Devlette hükmolunan müeyyide istenilen Devlet kanunundaki yukarı haddi aşıyorsa, bu kanunun daha ağır müeyyideler hükmedilmesine müsaade etmesi şartı ile, istiyen Devlette hükmolunan miktar muhafaza olunabilir.

3 — İstiyen Devletçe kabul edilen süre veya taksit gibi ödeme kolaylıklarına istenilen Devlet riayet edecektir.

#### Madde 46

1 — Yerine getirme isteği belli bir eşyanın müsaderesini gerektiriyorsa, mahkeme veya 37. maddeye göre tayin edilen makam, aynı eylem için istenilen Devletin kanununun müsadereye cevaz vermesi şartı ile, bu eşyanın müsaderesine karar verir.

2 — Bununla beraber, mahkeme yahut 37. maddeye göre tayin edilecek makam, istiyen Devlette hükmolunan müsadere cezasını, bu ceza istenilen Devlet kanununda öngörükmüş olmasa dahi, bu kanun daha ağır müeyyidelerin tatbikine imkân verdiği takdirde, aynen muhafaza edebilir.

#### Madde 47

1 — Ceza olarak ödenen paralar ile müsadere edilen eşya ve para, üçüncü kişilerin haklarına zarar vermemek şartı ile, istenilen Devletin malı olur.

2 — Müsadere edilen eşya özel bir değer taşıyorsa, istediği takdirde, istiyen Devlete geri verilebilir.

### Madde 48

Para cezasının ödettirilmesinin imkânsızlığı anlaşılırsa, istenilen Devletin mahkemesi para cezasını hürriyeti bağlayıcı bir müeyyideye çevirebilir. Ancak bunun için, her iki Devletin kanununun bu çevirmeyi kabul etmesi veya istiyen Devletin yerinegetirmeyi sadece para cezası bakımından istediğini açıkça bildirmemiş olması gerekir. Mahkeme hürriyeti bağlayıcı müeyyide uygulamaya karar verirse, şu suretle hareket edilecektir:

(a) Para cezasının hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilmesi istiyen Devlette verilen kararda yazılı ise, istenilen Devlet mahkemesi kendi kanununun öngördüğü kurallara göre cezanın niteliğini ve süresini tayin eder. Kararda önceden belirtilen hürriyeti bağlayıcı müeyyide istenilen Devletin kanununun müsaade ettiği aşağı haddenden aşağı ise, mahkeme bu aşağı had ile bağlı olmayıp istiyen Devlette tayin edilen sürede bir müeyyide uygular. Müeyyideyi tayin ederken mahkeme hükümlünün istiyen Devlette verilen kararlarla beliren ceza durumunu ağırlaştıramaz.

(b) Diğer hallerde, istenilen Devlet mahkemesi çevirmeyi, istiyen Devlet kanununun öngördüğü hadleri nazara alarak, kendi kanununa göre yapar.

(d) Sadece yasaklamaların yerinegetirilmesine ilişkin hükümler

### Madde 49

1 — Bir yasaklamamanın yerinegetirilmesi istendiğinde, istenilen Devlet kanunu aynı suç için yasaklamaya hükümlenmesine cevaz veriyorsa, istiyen Devlette hükümlenen yasaklamamanın istenilen Devlette tesirini göstermesi kabul edilir.

2 — Başvurulan mahkeme, yasaklamamanın kendi memleketinin ülkesinde yerinegetirilmesinin uygunluğunu serbestçe değerlendirir.

### Madde 50

1 — Mahkeme yasaklamamanın yerinegetirilmesine karar verirse,

istiyen Devlet, ceza yargısında tesbit edilen sınırları aşmamak şartı ile, kendi kanununun öngördüğü hadler içinde süreyi tayin eder.

2 — Yasaklama birden fazla haktan yoksunluğa veya onları kullanmadan yasaklanmaya ilişkin ise, mahkeme yasaklamayı hakların bir kısmına hasredebilir.

#### Madde 51

11. madde yasaklamalara uygulanmaz.

#### Madde 52

İstenilen Devlet, bu bölüm hükümlerine göre verilen bir kararla hükümlünün yasaklanan haklarının geri verilmesine karar verebilir.

### KESİM III

#### AVRUPA CEZA YARGILARININ MİLLETLERARASI SONUÇLARI

##### Bölüm I

##### Ne bis in idem

#### Madde 53

1 — Bir Avrupa Ceza yargısına konu olan kişi:

(a) beraat etmişse,

(b) hakkında bir müeyyide hükmolunup da:

(i) bu müeyyide tamamen yerine getirilmişse veya yerine getirilmekte ise,

(ii) müeyyidenin tamamı veya yerine getirilmemiş kısmı genel veya özel affa uğramışsa,

(iii) bu müeyyide zamanaşımı dolayısı ile yerine getirilemiyorsa,

(c) mahkeme suçluluğu tesbit edip müeyyideyi tayin etmemişse,

aynı eylemden dolayı diğer bir sözleşen Devlette koğuşturulamaz, mahkûm edilemez veya hakkındaki müeyyide yerine getirilemez.

2 — Bununla beraber, Sözleşen Devletler, yargıya yol açan eylem bu Devletlerde kamusal nitelikte bir kişiye, bir kuruma veya bir şeye karşı işlenmişse yahut yargıya konu olan kişi bu Devletlerde kamusal nitelik taşımakta ise, kendileri koğuşturma istemiş olmadıkça, «ne bis in idem» sonucunu kabul etmeğe mecbur değildir.

3 — Ülkesinde eylem işlenen yahut kendi kanununa göre işlendiğini kabul eden Devlet de, kendisi koğuşturma istemiş olmadıkça, «ne bis in idem» sonucunu kabul etmeğe mecbur değildir.

3 — Ülkesinde eylem işlenen yahut kendi kanununa göre işlendiğini kabul eden Devlet de, kendisi koğuşturma istemiş olmadıkça, «ne bis in idem» sonucunu kabule mecbur değildir.

#### Madde 54

Sözleşen diğer bir Devlette aynı eylemden yargılanan kişi aleyhine yeni bir koğuşturma yapıldığında, eski hükmün yerine getirilmesi dolayısı ile hürriyetten yoksun tutma süresi, yeniden hükmolünacak müeyyideden mahsup edilecektir.

#### Madde 55

Bu bölüm, yabancı memleketlerde verilen ceza yargılarının «ne bis in idem» sonucunu daha geniş ölçüde kabul eden milli kanunların uygulanmasına engel olmayacaktır.

### Bölüm 2

#### Gözönünde Tutma

#### Madde 56

Sözleşen Devletler, mahkemelerinin, bir hüküm verirlerken, bir diğer suç dolayısı ile daha önce yüze karşı olarak yapılan bir muhakeme sonunda verilmiş olan Avrupa ceza yargısını gözönünde tutup

kanunlarının kendi ülkelerinde verilen yargılar için öngördüğü sonuçların hepsini veya bir kısmını ona bağıyabilmelerini sağlayacak uygun tedbirleri alacaklar ve bu yargıları hangi şartlarla gözönünde tutacaklarını tayin edeceklerdir.

#### Madde 57

Sözleşen Devletler, yüze karşı yapılan muhakeme sonunda verilen Avrupa ceza yargılarını gözönünde tutup kendi kanunlarının kendi ülkelerinde verilen yargılara bağladıkları yasaklamaların hepsini veya bir kısmını onlara bağıyabilmelerini sağlayacak uygun tedbirleri alacaklar ve bu yargıların hangi şartlarla gözönünde tutulacağını tayin edeceklerdir.

### KESİM IV

#### SON HÜKÜMLER

#### Madde 58

1 — Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinde temsil edilen üye Devletlerin imzalarına açık tutulacaktır. Sözleşme, onaylanacak veya kabul edilecektir. Onaylama veya kabul belgeleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine verilecektir.

2 — Sözleşme, onaylama veya kabul hakkındaki üçüncü belgenin verilmesinden 3 ay sonra yürürlüğe girecektir.

3 — Sözleşme, daha sonra onaylayan veya kabul eden imzalayıcı Devletler bakımından, onaylama veya kabul belgelerinin verilmesinden 3 ay sonra yürürlüğe girecektir.

#### Madde 59

1 — Bu Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Konsey üyesi olmayan bir Devleti de Sözleşmeye katılmaya davet edebilecektir. Davet hakkındaki karar, Sözleşmeyi onaylamış olan Konsey üyelerinin oybirliği de verilecektir.

2 — Katılma, bunu belirten belgenin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine verilmesi ile olacak ve bu tarihten 3 ay sonra hüküm ifade edecektir.



## Madde 60

1 — Sözleşen Devletler, imzalarken veya onaylama, kabul yahut katılma belgelerini verirken, bu Sözleşmenin uygulanacağı ülke veya ülkeleri tayin edebileceklerdir.

2 — Sözleşen Devletler, onaylama, kabul veya katılma belgelerini verirken veya daha sonra Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacakları bir beyan ile bu Sözleşmenin uygulanmasını evvelce bildirdikleri ülkelerden başka dış münasebetlerini idare ettikleri yahut namlarına hareket etmeğe mezun buldukları ülke veya ülkelere yayabileceklerdir.

3 — Yukarıki fıkra gereğince yapılacak her beyan, bu beyanda gösterilen ülkeler hakkında olmak üzere, bu Sözleşmenin 54. maddesindeki şartlarla geri alınabilecektir.

## Madde 61

1 — Sözleşen Devletler, imzalarken veya onaylama, kabul yahut katılma belgelerini verirken, bu Sözleşmenin I sayılı ekinde gösterilen çekincelerden, birini veya daha fazlasını kullanacaklarını beyan edebileceklerdir.

2 — Sözleşen Devletler, yukarıki fıkraya uygun olarak beyan ettikleri çekincelerin tamamını veya bir kısmını, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacakları bir beyan ile, geri alabileceklerdir. Bu beyanlar alındıkları tarihte hüküm ifade edecektir.

3 — Sözleşen Devletlerden bu Sözleşme hükümlerinden biri konusunda çekince beyan edenler, bu hükmün başka bir Devletçe uygulanmasını istiyemezler. Bununla beraber çekince kısmi ise veya şarta bağlanmışsa, ancak kabul ettikleri ölçüde uygulanmasını isteyebilirler.

## Madde 62

1 — Sözleşen Devletler her zaman Avrupa Konseyi Genel Sekreterine hitaben yapacakları bir beyan ile bu Sözleşmenin II yahut III sayılı eklerine ilâve edilecek kanuni hükümleri bildirebileceklerdir.

2 — II yahut III sayılı eklerde sözü geçen milli mevzuatta yapı-

lan ve bu eklerde verilen bilgilerin yanlış olması sonucunu doğuran her değişiklik Avrupa Konseyi Genelsekreterine bildirilecektir.

3 — Yukarıki fıkralar gereğince II yahut III sayılı eklerde yapılacak değişiklikler, her Sözleşen Devlet bakımından, Avrupa Konseyi Genelsekreterinin kendilerine bildirmesinden 1 ay sonra hüküm ifade edecektir.

#### Madde 63

1 — Sözleşen Devletler, bu Sözleşmenin uygulanması amacı ile, onaylama, kabul veya katılma belgelerini verirken, Avrupa Konseyi Genelsekreterine, kendi memleketlerinde uygulanabilecek müeyyideler ve bunların yerine getirilmesi hakkında faydalı bilgileri vermeğe mecburdurlar.

2 — Yukarıki fıkra gereğince verilen bilgilerin yanlış olması sonucunu doğuran sonraki değişiklikler de Avrupa Konseyi Genelsekreterine bildirilecektir.

#### Madde 64

1 — Bu Sözleşme, suçluların geriverilmesini yahut özel konularını düzenliyen milletlerarası sözleşmelerden doğan hak ve borçlara tesir etmiyecek ve Sözleşen Devletler arasında yapılmış diğer sözleşmelerde bulunan ve bu Sözleşmenin konusunu teşkil eden maddelerle ilgili hükümlere de dokunmayacaktır.

2 — Sözleşen Devletler, bu Sözleşme ile düzenlenen meselelerle ilgili olarak, ancak bu Sözleşmenin hükümlerini tamamlamak veya bu Sözleşme prensiplerinin uygulanmasını kolaylaştırmak üzere aralarında iki veya daha fazla taraflı sözleşmeler yapabilirler.

3 — Bununla beraber, sözleşen Devletler aralarında belli bir rejim yahut tek tip kanun esası üzerine münasebetler kurmuşlarsa veya kurarlarsa, istedikleri takdirde, bu Sözleşmeye rağmen, bu konulardaki karşılıklı münasebetlerini düzenlemede sadece bu sistemlere dayanmak yetkisine sahip olacaklardır.

4 — Sözleşen Devletlerden karşılıklı münasebetlerinde bu Sözleşmeyi yukarıki fıkra gereğince uygulamıyacak olanlar, bunu Avrupa Konseyi Genelsekreterine yazı ile bildireceklerdir.

## Madde 65

Avrupa Konseyinin «Suç Meseleleri Avrupa Komitesi», bu Sözleşmenin uygulanmasını takip edecek ve ihtiyaç duyulduğunda uygulamadan çıkacak güçlüklerin dostça halledilmesini kolaylaştıracaktır.

## Madde 66

1 — Bu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

2 — Sözleşen Devletler, bu Sözleşmeden ayrıldıklarını Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacakları yazılı bir beyan ile bildirebileceklerdir.

3 — Sözleşmeden ayrılma, bildirmenin Genel Sekreterce alınmasından 6 ay sonra hüküm ifade edecektir.

## Madde 67

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Konseyin Bakanlar Komitesinde temsil edilen üye Devletlere ve bu Sözleşmeye katılan her Devlete:

- (a) her imzalanışı,
- (b) her onaylama, kabul veya katılma belgesinin verilişini,
- (c) 58. maddeye göre Sözleşmenin her yürürlüğe giriş tarihini,
- (d) 19. maddenin 2. fıkrası uyarınca kendisine yapılan her beyanı,
- (e) 44. maddenin 4. fıkrası uyarınca kendisine yapılan her beyanı,
- (f) 60. maddenin 4. fıkrası uyarınca kendisine yapılan her beyanı,
- (g) 61. maddenin 1. fıkrası uyarınca beyan edilen çekinceleri veya bunların gerilmesini,
- (h) 62. maddenin 1. fıkrası uyarınca kendisine yapılan beyanı ve o maddenin 2. fıkrası uyarınca sonradan yapılan her bildirmeyi,
- (i) 63. maddenin 1. fıkrası uyarınca kendisine verilen bilgileri ve o maddenin 2. fıkrası uyarınca sonradan yapılan bildirmeleri,
- (j) 64. maddenin 2. fıkrası uyarınca yapılmış iki veya daha fazla taraflı anlaşmalar yahut 64. maddenin 3. fıkrası uyarınca kabul edilen tek tip kanunlar hakkındaki bildirmeleri,

(k) 66. madde uyarınca kendisine yapılan bildirmeleri ve Sözleşmeden ayrılmanın hüküm ifade edeceği tarihi bildirecektir.

### Madde 68

Bu Sözleşme ve onun caiz gördüğü beyan ve bildirmeler, ancak sözleşen ilgili Devletler arasında yürürlüğe girmesi tarihinden sonra verilecek kararların yerine getirilmesinde uygulanacaktır.

Aşağıda imzaları bulunan yetkililer bu Sözleşmeyi imzalamışlardır. Bu Sözleşmenin Lahey'de 28 Mayıs 1970 tarihinde düzenlenen ve her ikisi de muteber biri Fransızca diğeri İngilizce metin ihtiva eden tek nüshası Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri bunun tasdikli bir suretini imzalayan veya katılan her Devlete verecektir.

### EK I

Sözleşen Devletlerden her biri :

(a) malî veya dinî bir suç dolayısı ile mahkûmiyet kararı verildiği kanısında ise yerine getirmeyi reddetmek,

(b) kendi kanununa göre sadece idarî makamların yetkisine giren bir eylemden dolayı hükümlenmiş bir müeyyideyi yerine getirmeyi reddetmek,

(c) Aynı eylemden dolayı ceza davası kendi kanununa göre zamanlaşımına uğramış olacağı bir tarihte, istiyen Devlet makamlarının verdiği Avrupa ceza yargısını yerine getirmeyi reddetmek,

(d) Gıyabî hükümlerin ve ceza kararnamelerinin yahut bu iki kategoriden yalnız birinin yerine getirilmesini reddetmek,

(e) Asli bir yetkiye malik olduğu hallerde 8. madde hükümlerinin uygulanmasını kabul etmeyip bu hallerde istiyen Devlette yapılan ve orada zamanlaşımını kesici veya durdurucu sonuçları olan işlemlerin sonuçlarının değil sadece kendilerinin eşdeğerliliğini tanımak,

(f) III. kesim uygulanmasını iki bölümünden yalnız biri bakı-

mından kabul etmek hakkını saklı tuttuklarını beyan edebileceklerdir.

## EK II

### CEZA KANUNLARININ CEZALANDIRDIKLARI DIŞINDA KALAN SUÇLAR

AŞağıdaki suçlar, Ceza Kanunlarının cezalandırdığı suçlarla bir tutulacaklardır :

**Fransada :** «contravention da grande voirie» diye adlandırılan ve karşılığında müeyyide öngörölmüş bulunan kanuna aykırı tutumlar (8).

**Federal Almanyada :** haklarında 24.5.1968 tarihli «Düzen Kurallarına Aykırılıklar Kanunu (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten) (DGLB 1968, I 481) ile öngörölen muhakeme usulü uygulanan kanuna aykırı tutumlar (9).

(8) Bu tarifteki «müeyyide»nin, Sözleşmedeki tarife göre, geniş manada ceza olduğu hatırlanmalıdır. Bu suçlar, alt-komitenin anketine Fransanın verdiği cevaptan anlaşıldığına göre, özellikle deniz, nehir, demiryolu gibi kamuya ait yerlerin korunması amacı ile konmuştur. Bunların ilk yargılaması idarî mahkemelerde yapılır. İstinaf davasına Danıőtay bakar. Cezaî veya adi diyebileceğimiz kabahatlerden belli başlı farkları: 1) zarar meydana gelmemiş ise, tutanak masrafına mahkûmiyetin suçun tek cezası olabilmesi 2) bunlar hakkındaki ceza davası zamanaşımı ile veya genel afla düşse de tazminat davasına bakılabilmesidir.

(9) Almanyanın, 8 sayılı notta sözü geçen ankete verdiği cevaptan ve Sözleşmenin açıklayıcı raporundan (s. 23) anlaşıldığına göre, Almanlar son zamanlarda «hakikî suç» veya «adi suç» diyebileceğimiz «Straftaten» ile, Sözleşmenin fransızcasında «violation de réglements d'ordre» (Ek II) ve açıklayıcı raporda ise «riolation de prescriptions d'ordre» denilmesinden de anlaşılacağı üzere henüz tam bir karşılığı fransızcada da bulunamıyan «Ordnungswidrigkeiten» arasında bir fark gözetmeğe başlamışlardır. «Straftaten» in müeyyidesi, aralarında hürriyeti bağlayıcı cezalar da bulunan ceza kanunlarında yazılı cezalardır. «Ornungswidrigkeit» in müeyyidesi ise «Geldbussen» adı verilen malî müeyyideler olup bunlar da bir çeşit para cezasından başka bir şey değildir. Bunlara Almanlar ceza demese de Türkler, «vergi cezası»nda olduğu gibi, ceza demektedirler. Almanlar bu aykırılıkları işliyenlerin kötü görülmediğini, fakat bunların da, kurallara aykırı olarak otomobil parketmekte olduğu gibi, Devlet tarafın-

**İtalyada :** haklarında 3.3.1967 tarihli ve 317 sayılı kanun uygulanabilen kanuna aykırı tutumlar (10).

### EK III

#### CEZA KARARNAMELERİ LİSTESİ

##### Avusturya

Strafverfügung (Ceza Muhakemesi Kanununun 460 - 462. maddeleri)

##### Danimarka

Bödeforelaeg yahut bödevedtageles (Adalet İdaresi Kanununun 931. maddesi)

dan, kamu yararına geniş manada cezalandırıldığını, bu sebeple Ordnungswidriukeiten'in Ceza Hukuku konusundan çıkmadığını söylemektedirler. Almanca terim, kelime kelime tercüme edilip, «Strafprozessordnung» (ceza muhakemesi usulü) teriminde olduğu gibi, usul kelimesine bakılıp «usulsüzlük» denilmesi akla gelebilirse de, bu terimin Türk Vergi Hukukunda özel bir manada kullanıldığı unutulmamalıdır. Burada «usul» den maksat, belli bir düzen koymak için konan, emir ve yasak ihtiva eden kurallar (kaideler, nizamlar) olduğundan, «düzen kurallarına aykırılık» veya «nizamlara aykırılık» veya «emir ve yasaklara aykırılık» denmesi elbet imkânsız değildir. Meselâ yasağa aykırı olarak parketmekten bahsedebiliriz. Bu eylemlerin çoğu Türk Hukukunda «suç»tur, hattâ onun bir çeşidi olan «kabahat»tir. Vergi Usul Kanununda olduğu gibi, suç tabirinin kullanılmadığı, «vergi kanunlarına aykırı hareket» (m. 331) veya «vergi cezasını gerektiren olay» (m. 364) denildiği ve «kaçakçılık», «kasur» ve «usulsüzlük» çeşitlerine ayrıldığı vardır. Ancak bunlara da Türk Hukuku, «vergi kabahati» demese de, «vergi suçu» adını vermektedir. Çünkü geniş manası ile suç terimine girdiği kabul olunmaktadır. Bunun içindir ki Ordnungswidrigkeiten'in en uygun tercümesi bizce «idari suç»tur (KUNTER: Ceza Muhakemesi Hukuku, 4. bası, 1970, s. 533).

(10) İtalyanın 8 numaralı nottaki ankete verdiği cevaptan anlaşıldığına göre, 3.3.1967 tarihli kanun, eskiden adi suçların kabahat denilen çeşidine girenlerin hafif olan bir kısmını kabahat yani adi suç olmaktan çıkarmış, cezasının adını değiştirmiş, ammenda yerine pena pecuniaria yani malî ceza veya sadece «para cezası» demiştir. Tutanakların gönderildiği idari makamlar, önödeme yapılmadığı takdirde, eylemin sabit olması halinde kararname ile ceza vermektedirler. Cezalının itiraz ederek işi hâkim önüne götürmesi mümkündür. Görülüyor ki yine ortada geniş manada suç ve ceza vardır. Fakat sadece cezanın çeşidi ve adı ve ilkönce ceza vareu makam değişmektedir. Bunların da önce idari makamlarca yargılandığını belirtmek üzere idari suç diye dilimize çevrilmesi mümkündür.

### Fransa

1. Amende de composition (Ceza Muhakemesi Kanununun 524-528. maddeleri ile R 42 - R 50. maddeleri)
2. Ordonnance pénale (Yalnız Aşağı Rhin, Yukarı Rhin ve Moselle vilayetlerinde uygulanır)

### Almanya

1. Strafbefehl (Ceza Muhakemesi Kanununun 407-412. maddeleri)
2. Strafverfügung (Ceza Muhakemesi Kanununun 413. maddesi)
3. Bussgeldbescheid (24 Mayıs 1968 tarihli kanunun 65-66. maddeleri-BGBL 1968 I, 481).

### İtalya

1. Decreto penale (Ceza Muhakemesi Kanununun 506-510. maddeleri)
2. Decreto penale (7 Ocak 1929 tarihli 4 sayılı kanunla mali suçlarda)
3. Decreto penale (Deniz trafiği kanununun 1242-43. maddeleri)
4. 3 Mart 1967 tarihli 317 sayılı kanuna dayanılarak verilen karar.

### Lüksemburg

1. Ordonnance pénale (Ceza kararları hakkındaki 31.7.1924 sayılı kanun)
2. Ordonnance pénale (karayolları trafiğini düzenleyen 14.2.1955 tarihli kanunun 16. maddesi)

### Norveç

1. Forelegg (Ceza Muhakemesi Kanununun 287-290. maddeleri)

2. Forenklet forelegg (Karayolları Trafik Kanununun 31 B maddesi)

### İsveç

- 1: Strfföreläggande (Muhakeme Kanununun 48. bölümü)
2. Föreläggande av ordningsbot (Muhakeme Kanununun 48. bölümü)

### İsviçre

1. Strafbefehl (Argovie, Bâle-Campagne, Bâle-Ville, Schffhouse, Schwyz, Üri, Zug ve Zürich kantonları) Ordonnance pénale (Fribourg ve Valais)
2. Strafantrag (Aşağı Unterwalden)
3. Strafbescheid (Saint Gall)
4. Strafmandat (Bern, Grisons, Soleure, Yukarı Unterwalden)
5. Strafverfügung (Appenzell Dışarı Rhode, Glaris, Schaffhouse, Turgovie)
6. Abwandlungserkenntnis (Lucerne)
7. Bussentscheid (Appenzell, İçeri Rhode)
8. Ordonnance de condamnation (Vaud)
9. Mandat de répression (Neuchâtel)
10. Avis de contravention (Cenevre, Vaud)
11. Prononcé préfectoral (Vaud)
12. Prononcé de contravention (Valais)
13. Decreto di accusa (Tessin)

### Türkiye

Ceza kararnamesi (Ceza Muhakemesi Kanununun 386-391. maddeleri) ile idari makamların verdikleri cezaları ihtiva eden bütün kararlar.